

Ústavy „trápí“ klienty pomocí léků, má podezření ministerstvo. Spustí audit

Pacienti na Vysočině užívají v ústavech a pobytových službách průměrně 8,9 léků. Zjistil to před několika lety provedený audit. Rizikové je přitom podávání už jen pěti druhů. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) proto vypsaló soutěž na zpracování auditu, který má podobné případné problémy odhalit napříč kraji.

Evropský výbor pro prevenci mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (CPT) už ve zprávě z října roku 2018 vyzval Česko k důkladné revizi ohledně léků.

Předmětem zakázky, která má vyjít maximálně na 495 tisíc bez DPH, bude tedy lékový audit. Ten se má podle zadávací dokumentace uskutečnit na vzorku minimálně 14 pobytových zařízení v sociálních službách, a to komunitního i ústavního charakteru.

Audit podle dokumentu bude vítěz soutěže provádět na základě zdravotnické dokumentace. „Dané informace se budou zjišťovat pouze u současných klientů pobytových sociálních služeb. Analýza tedy nejde do minulosti,“ doplnila pro iDNES.cz mluvčí MPSV Eva Davidová.

Cílem celé akce je podle jejích slov získání aktuálních dat ohledně stavu a úrovně kvality poskytování zdravotní péče.

V průměru užívali skoro devět léků

„Následně daný výstup přispěje k nastavení metodických změn, abychom medikaci uvedli do souladu s moderními lékařskými postupy a předcházeli potenciálnímu předávkování v pobytových službách komunitního a ústavního charakteru,“ dodala Davidová.

Vzorek bude podle dokumentu obsahovat minimálně 14 pobytových zařízení, z toho 7 zařízení komunitního typu a minimálně 7 zařízení ústavního charakteru.

Spotřeba antibiotik za 30 let stoupla o pětinu, polovina se podává špatně

„Vzorek by měl pokrývat co nejvíce krajů a dle druhu sociální služby by zde měly být zastoupeny domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem i domovy pro osoby se zdravotním postižením,“ stojí detailně v zadávací zprávě.

Audit podle zprávy také souvisí s prokázaným nárůstem poskytované zdravotní péče v sociálních službách, významným způsobem roste i počet klientů polymorbidních (s výskytem celé řady chorob, pozn. red.), u kterých se objevuje léková polypragmatie (užívání více léků najednou, pozn. red.).

Léková interakce

Léková interakce je stav, kdy léčiva v těle na sebe vzájemně působí. Toto působení může vést k ovlivnění jejich účinku. Některé interakce jsou pro léčbu prospěšné, jindy se setkáváme s nechtěným zvýšením anebo snížením účinku. Ve vážných případech může dojít až k poškození zdraví.

S tím však souvisí zvýšené riziko lékových interakcí. „Řada tuzemských i zahraničních studií poukazuje na množství užívaných léků a často také na jejich nevhodnost - věk, diagnóza, nežádoucí interakce či nežádoucí účinky,“ podotýká dokument.

Třeba na Vysočině se již před několika lety zapojily domovy pro seniory do projektu, který pomáhá s bezpečnějším užíváním léků.

Z výsledků jejich lékových analýz vzešlo na 381 doporučení na úpravu medikace pacientů. Na jednoho klienta přitom v průměru připadlo 8,9 užívaných léků. Obecně je známo, že už současné užívání pěti léků je vysoce rizikové.

„Zjištěno bylo například také to, že předepsaná antidepresiva užívali někteří pacienti ve zbytečně vysokých dávkách, kdy hrozí srdeční arytmie. Jako chybějící se naopak ukázalo podávání vitamínu D nebo draslíku, což je důležité v prevenci i terapii osteoporózy,“ stojí v tiskové zprávě kraje Vysočina.

Řešení? Digitalizace zdravotnictví

Tehdy mezi tři nejčastěji zjištěné problémy, které z lékových auditů vplynuly, patřila nejasná nebo zbytná indikace, nevhodné nastavení dávkování léku a také zcela chybějící léčba konkrétního onemocnění.

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký pro iDNES.cz poznamenal, že lékový audit přinese pravděpodobně podobná zjištění jako ten poslední z Vysočiny, kde výsledky podle jeho slov naznačují, že léky jsou předepisovány nadměrně nebo ne zcela správně.

„Řešením by bylo provádět audit systematicky ve všech pobytových zařízeních. Je však také nutno dodat, že například domov pro seniory nemá žádné možnosti, jak nadměrné užívání léků zjistit nebo mu zabránit,“ podotkl Horecký.

Nepřežijeme 18 stupňů, bojí se upoutání na lůžko. Trápí je i dražší provoz přístrojů

Podle současných pravidel se léky za přítomnosti lékařů podávají především v léčebnách dlouhodobě nemocných. Klienti některých domovů pro seniory totiž dochází třeba ještě za praktickým lékařem či ten dojíždí za nimi. Léky tak berou podle předpisu.

Potenciál řešení daného problému je podle Horeckého slov v digitalizaci zdravotnictví. „Tedy digitálního sdílení zdravotních záznamů s využívání umělé inteligence, kdy by mohlo být vždy upozornění na nežádoucí souběhy, kontraindikace, soulad mezi léky a diagnózou a nadměrné užívání léků,“ doplnil.

„Nadměrné užívání léků není většinou život ohrožující, ale může způsobovat nižší kvalitu života klienta,“ uzavřel Horecký.

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministerstvo-prace-a-socialnich-veci-proverka-dokumentace-leky-podavani.A220829_151045_domaci_vank